

SPACE FOR YOU(TH)

Verktyslådan för dig som vill stärka
ditt brottsförebyggande arbete

KFUM

KFUM Sverige

KFUM är Sveriges bredaste ungdomsrörelse och bidrar genom bland annat idrott, friluftsliv, kultur och andra kreativa aktiviteter till att varje dag stärka 45 000 unga i deras vardag. Alla våra aktiviteter har som mål att skapa trygga mötesplatser, skapa positiva nätverk och utveckla unga ledare till sin fulla potential.

Vår verksamhet föddes under 1800-talet ur viljan att möta de många och svåra sociala problemen på den framväxande industrialismens skuggsida. Sedan dess har vi vuxit och ständigt utvecklat vårt arbete med målet att ge miljoner unga bättre möjligheter i livet. I dag finns YWCA och YMCA-rörelserna (som KFUM är en del av) i 130 länder och gör skillnad för 70 miljoner unga i världen.

Tack vare stark lokal närvaro i Sverige kan KFUM erbjuda utvecklingsmöjligheter till många unga som i dag lever i utsatthet. Detta i en miljö som präglas av trygghet, positivitet och demokratiska värderingar.

Projektet finansieras med stöd från Skandias *Idéer för livet*.

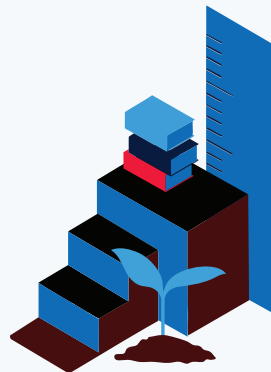
©KFUM Sverige 2025

Författare: Sofie Andersson

Design: Sofie Andersson och Hanne Karlsson

**idéer
för livet**
skandia

INNEHÅLL

- 1. Introduktion - Space for You(th)**
Vad är Space for You(th) och vem är det för?
- 2. Skydds- och riskfaktorer**
Hur fungerar dem?
- 3. KFUM som skyddsfaktor - så går det till**
Aktiviteter med låga tröskla
Trygga mötesplatser
Möjligheter
- 4. Röster från rörelsen**
- 5. Gör det inte själva - samverka**
Enkla tips på hur man startar ett brottsförebyggande samarbete
- 6. När behöver vi koppla in andra?**
En del av ett större skyddsnät
Resurser

SPACE FOR YOU(TH)

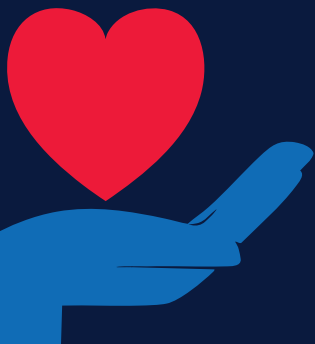
Att förebygga brott är det mest hållbara och effektiva sättet att hantera brottslighet. Färre brott besparar skada och mänskligt lidande - både för de som drabbas och för de individer som riskerar att dras in i destruktiva miljöer. En viktig del av ett brottsförebyggande arbete handlar om att fånga upp och stärka barn och unga. Det kräver insatser från många håll i samhället: från skola, socialtjänst, polis, fritidsverksamhet och samhället i stort.

RESOLUTION 2250

KFUM Sveriges brottsförebyggande arbete vilar på FN:s agenda för Unga, fred och säkerhet, som slår fast att unga är centrala aktörer, inte bara mottagare, i arbetet för trygghet och säkerhet. KFUM bidrar till det brottsförebyggande arbetet genom att erbjuda sammanhang där unga blir sedda, lyssnade på och får möjlighet till ansvar. Genom dessa trygga mötesplatser och positiva nätverk, får unga stöd i både sin sociala och personliga utveckling. Det är när unga tas på allvar som tillit växer, både till sig själv och vuxenvärlden. Ett samtal när någon uteblir, en ledare som stannar upp för att lyssna - det är brottsförebyggande arbete, konkret och vardagsnära.

FÖR VEM GÄLLER SPACE FOR YOU(TH)?

Det här materialet är en del av projektet Space for You(th) och riktar sig till ledare, förtroendevalda eller anställda inom KFUM - oavsett om det är du som möter unga eller stöttar andra personer som gör det.

SKYDD- & RISKFAKTORER

VAD ÄR DET?

Skydds- och riskfaktorer är begrepp som beskriver de omständigheter som påverkar en individs möjligheter att må bra och utvecklas.

Risikfaktorer ökar sårbarheten, det kan till exempel handla om att det är oroligt hemma, att en individ isolerar sig, eller om mobbning i skolan.

Skyddsfaktorer å andra sidan, stärker motståndskraft - såsom trygga relationer, ett positivt sammanhang, vänner och vuxna som bryr sig.

OLIKA FÖR ALLA

Varje människa bär på en unik blandning av skydds- och riskfaktorer

Vilka riskfaktorer som kan uppstå går inte att förutspå. Det beror delvis på att risk och skyddsfaktorer verkar på olika samhällsplan: på individ-nivå, inom familjen, under fritiden, på skolan och i samhället i stort.

Det är sällan en enskild faktor som avgör. En individ kan leva med flera olika riskfaktorer och klara sig bra, ofta tack vare att skyddsfaktorerna är tillräckligt starka.

KFUM-LEDARENS ROLL

Vissa riskfaktorer ligger utom räckhåll för vad en ledare eller en KFUM-förening kan påverka. Exempelvis var en person har vuxit upp eller hur dennes familjsituation ser ut.

Som ledare i en KFUM förening går det däremot att skapa sammanhang där unga får känna trygghet, delaktighet och samhörighet: **faktorer som kan göra verklig skillnad i deras liv.**

RESILIENS

Genom trygga mötesplatser bidrar KFUM till att stärka barn och ungas resiliens.

Resiliens handlar om förmågan att stå emot påfrestningar och återhämta sig efter motgångar. Resilienta individer löper mindre risk för att dras med eller hamna i destruktiva beteenden och sammanhang.

Att erbjuda trygga och stärkande miljöer är därför en **central del i det brottsförbyggande arbetet.**

Individnivå

+ Inre balans, god hälsa, självförtroende, självkänsla

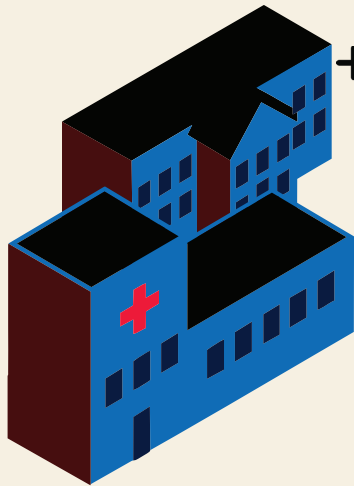
- Rastlöshet, utanförskap, impulsivitet, låg självkänsla

Familj

+ Krav, kärlek, tillit, uppmuntra, uppmärksamhet.

- Övergrepp, frånvarande vuxna, ointresse, oro över pengar, konflikt

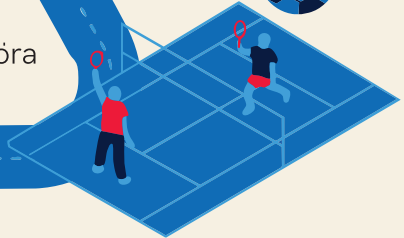
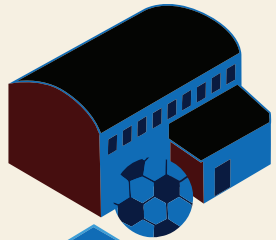
Samhälle

- + Skyddande lagar, tillsyn, delaktighet, tillgång till boende, makt att påverka
- Bristande möjligheter, osäkra boendeförhållanden, tillgång till droger

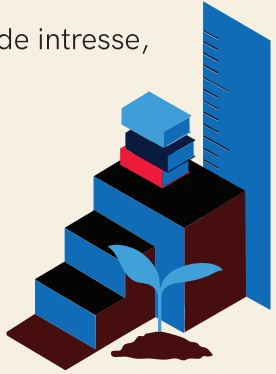
Fritid

- + Hobbys, bra kompisrelationer, förebilder, trygga mötesplatser, fysisk aktivitet
- Hamna snett, känna sig utanför, inget att göra

Skola

- + Positiva förväntningar, vänner, bra lärare, stöttning
- Mobbing, skolk, bristande intresse, dålig studiero

KFUM = SKYDDSAFAKTOR SÅ GÅR DET TILL

Du har precis läst om skydds- och riskfaktorer, men hur tar sig ett sådant arbete uttryck i verkligheten? På vilka sätt kan vi främja skyddsfaktorer i vår träningslokal, fritidsgård eller på vårt läger?

På de kommande sidorna får du ta del av tre steg som ligger till grund för hur många KFUM-föreningar skapar trygga, stärkande och brottsförebyggande miljöer för unga.

Modellen är inspirerad av **Powerspace** – en arbetsmetod utvecklad inom ramen för KFUM Sveriges internationella samarbetsprojekt **Youth Justice**, tillsammans med bland annat YMCA Togo, Madagaskar och Senegal. Genom att kombinera attraktiva aktiviteter, personlig utveckling och vägar till ansvar har Youth Justice nått över 150 000 unga med effekter som stärkt självmedvetenhet, förbättrade familjerelationer och en kraftigt minskad risk för återfall i brott.

TRE STEG FÖR ATT FORMA EN STÄRKANDE FÖRENING

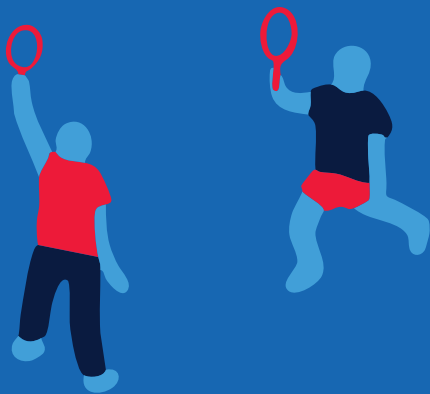
1.

AKTIVITETER MED LÅGA TRÖSKLAR

Det börjar just här. Genom att erbjuda en aktivitet, utgör er förening en lockelse till positiva sammanhang, det i sig utgör en skyddsfaktor. För att både locka och nå ut, behöver aktiviteten kännas kul och tillgänglig.

En självklarhet eller rolig grej för någon kan utgöra ett hinder för en annan. Det här steget handlar om att synliggöra sådant som kan bjuda in eller stänga ute, stort som smått:

- Vad kan utgöra en tröskel till deltagande?
- Arbetar vi uppsökande?
- Måste man gilla att tävla för att delta?
- Går det att delta även utan utrustning?
- Finns jämlika förutsättningar till deltagande?

2.

TRYGGA MÖTESPLATSER

Att erbjuda och tillgängliggöra en aktivitet är en viktig del. Att skapa en trygg mötesplats är något annat. Det här steget handlar om vad som händer i verksamheten:

- Vad är det för atmosfär, stämning och kultur vi bygger?
- Hur pratar ledare med deltagare?
- Får unga vara med och bestämma?
- Hur hanteras konflikter?
- På vilka sätt är föräldrar involverade?

3.

MÖJLIGHETER

En verksamhet som ger utrymme att växa öppnar också dörrar. Att ta ansvar, kliva in i nya roller, bli en del av något större – det stärker både självkänsla och resiliens. Detta steg handlar om möjligheter att ytterligare praktisera eller utveckla sina färdigheter:

- Erbjuds vägar för deltagare att bli ledare?
- Uppmuntras de unga att ta plats i styrelsen?
- Har ni koll på vad för utbyten eller internationella möjligheter deltagare kan ta del av?
- Tar ni tillvara på individers drivkrafter och drömmar?
- Går ni ledarutbildningarna som erbjuds inom KFUM?

RÖSTER FRÅN RÖRELSEN

1.

AKTIVITETER MED LÅGA TRÖSKLAR

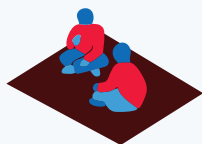
Här delar våra föreningar med sig av hur de gör sina aktiviteter välkomnande och tillgängliga – så att fler unga hittar in i positiva sammanhang.

“Vi har märkt att det genom det genom Futsal, snarare än fotboll, är enklare att inkludera fler eftersom med fotbollen ser det så olika ut vad man kan sedan innan.”

Fisksätra IF KFUM

“Vi försöker att vara där barnen är. Vi erbjuder gratisaktiviteter i parken och flyttar runt i områden där vi vet att barn annars har det svårt att ta sig till vår verksamhet”

KFUM Ystad

“Tillsammans med en lokal familjesamordnare fick vi möjlighet att komma ut och berätta om vår friidrottsaktivitet i Skolan. Genom samordnaren fick även föräldrar bättre koll och det hade nog aldrig fungerat så bra om vi inte hade vunnit deras förtroende på det viset ”

KFUM Örebro friidrott

“Alla får komma som de vill till våra träningar. Det krävs ingen registrering, krav på utrustning, på att kunna tävla nästa helg eller att sälja kakor till nästa resa. Så fungerar det ofta i andra föreningssammanhang men det är inte nödvändigtvis ett kvitto på att man är driven, men däremot ett hinder för fler att delta ”

KFUM Linköping Bollhop

2.

TRYGGA MÖTESPLATSER

Nedan följer exempel på hur KFUM-föreningar arbetar med bemötande, relationsbyggande och trygghet i vardagen.

“Kampsport kan lätt dra upp obekväma känslor. Vi försöker skapa medvetenhet kring vad som händer inuti. Hur kan vi använda kampsporten för att förstå och hantera, inte bara kroppen – utan även våra känslor?”

KFUM Malmö

“Vi brukar starta varje träning med en incheckningsfråga. Den kan variera från gång till gång och anpassas efter vad vi ser att behovet är. Nu senast pratade vi specifikt om vilka platser i området som man känner sig trygg på”

KFUM Linköping Bollhop

“Rannsaka dig själv som ledare. Ställ dig frågan: orkar jag vara närvarande eller härvarande? Kanske behöver jag som ledare mer handledning. Kanske behöver jag överlåta en situation till någon annan.”

KFUM Gottsunda fritidsgård

“Det kan vara svårt att vara ledare innan man känner barnen. Men det gäller att vara konsekvent och tydlig. När alla vet vad som gäller blir det en form av trygghet eftersom det skapar tydliga förväntningar från alla håll”

KFUM Örebro friidrott

3.

MÖJLIGHETER

Läs hur våra föreningar öppnar dörrar – till ledarskap, gemenskap, inflytande och nya erfarenheter

“Genom våra samarbeten – med biblioteket, Röda Korset och till och med äldreboenden – har våra unga fått möjligheter de aldrig annars hade mött. Från hiphop-poesi för dem som kämpar med läsning till att lära äldre teknik: varje samarbete öppnar en ny dörr.”

KFUM Kristinehamn

“När en av våra deltagare stod i tuff konkurrens om ett jobb blev hans engagemang som ledare i vår basketförening den avgörande meriten.”

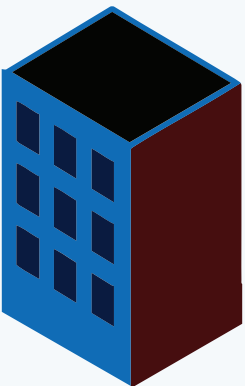
Helsingborg Tigers KFUM

“En av våra ledare fick jobb på den lokala fritidsgården tack vare sitt engagemang i våra friidrottsträningar. Trots att hon saknar pedagogutbildning förlänger de hellre hennes kontrakt om och om igen – hennes kompetens och erfarenhet från KFUM värderas så pass högt.”

KFUM Örebro friidrott

“Redan från början tränar vi deltagare i att lära upp nya som kommer in – vi bygger in ledarskap naturligt. Vi brukar säga att vårt mål är att det inte ska finnas några deltagare kvar – alla ska vara ledare”

KFUM Malmö

GÖR DET INTE SJÄLV - SAMVERKA

KFUM föreningar verkar aldrig i ett vakuum. Runtomkring oss finns närstående, skola, socialtjänst, polis och andra aktörer som på olika sätt möter och arbetar med barn och unga. Genom att kroka arm med andra, kan vi bli bättre på att fånga upp unga i behov av sysselsättning, samla kunskap och vid de tillfällen som det kräver: slussa vidare unga till rätt ställen.

Samverkan är viktigt, inte minst i rollen som KFUM-förening. Vi är inte ensamma om att tycka såhär, till exempel beskriver Brottsförebyggande rådet (BRÅ) föreningslivets och civilsamhällets funktion såhär:

“Civilsamhället spelar en viktig roll i det brottsförebyggande arbetet. Genom att komplettera och förstärka insatser från myndigheter och kommuner är civilsamhället en viktig länk mellan invånare och myndigheter”

GODA EXEMPEL

Runt om i rörelsen finns redan flera exempel på hur olika typer av samverkan kan se ut. Beroende på era behov och hur strukturen för samarbete ser ut i den kommun ni arbetar, kommer lösningarna att vara olika.

KOM IGÅNG NU

Vill ni komma igång direkt? Vi fick några tips från Polisen på hur man bäst kommer igång med ett samarbete kring det brottsförebyggande arbetet:

- Upprätta kontakt med lokal- eller områdespolis - **våga ta initiativet!**
- **Be om en lägesbild:** hur ser situationen ut bland unga i ert område?
- **Ha tydliga rutiner:** vem vänder sig ledare till i föreningen? Och var vänder sig föreningen i sin tur?

NÄR BEHÖVER VI KOPPLA IN ANDRA?

Som föreningsaktiv kan du göra mycket – men du ska inte behöva göra allt. Att erbjuda trygga mötesplatser är kärnan av all KFUM-verksamhet. Men ibland uppstår situationer som kräver mer än vad en förening eller du som ledare, kan eller bör hantera på egen hand.

Möter du till exempel situationer där du misstänker att en individ inte tas hand om hemma eller får du en fråga om hur man slutar med kriminella handlingar – då finns det andra som kan hjälpa till.

Som förening eller ungdomsledare utgör vi delar av ett större skydds nät. Samverkan handlar inte bara om att veta vem man ringer när något hänt, utan om att ha relationer och kontaktvägar på plats innan det behövs. För att det ska fungera i praktiken krävs tydliga rutiner: Vem når ut till vem, vem ringer vem och vart ringer man då?

RUTINER = UPPBACKNING

Vi har tagit fram en rutinmall för att hjälpa till att svara på just de frågorna.

Skriv gärna ut den, fyll i den tillsammans, uppdatera vid behov och sätt upp den synligt. Förhoppningsvis bidrar detta till att skapa tydligare rutiner som både främjar samverkan och stöttar upp de som möter unga varje dag.

Du hittar mallar och fler resurser på vår hemsida.

SPACE FOR YOU(TH) TOOLKIT

INFOPAMFLETT

Det här är en informationstext kopplad till *Space for You(th)*. Den riktar sig till ledare, förtroendevalda och anställda inom KFUM med mål att dela kunskap kring hur KFUMs arbete fungerar brottsförebyggande.

Genom att fylla i och sätta upp rutinmallen, kan ni som förening blir bättre på att fördela ansvar på ett rättvist sätt, slussa deltagare vidare till rätt instanser och ge stöd till både ledare och deltagare.

RUTINMALL

AFFISCHER

Höj kunskapen om hur risk och skyddsfaktorer påverkar allas våra liv - hos alla dem som rör sig i era lokaler. Sätt upp *Space for You(th)* affischen "På rätt väg?"

VILL DU VETA MER?

Vill du veta mer om vilka riktlinjer och förhållningssätt KFUM Sverige har till brottsförebyggande arbete, kolla in "Hur KFUM Sverige bidrar till brottsförebyggande arbete" på kfum.se.

Projektet finansieras av Idéer för livet

Space for You(th) är ett rikstäckande projekt som stärker unga ledare i KFUMs verksamheter att arbeta brottsförebyggande och skapa trygga mötesplatser för barn och ungdomar över hela landet.

